

Petőfi  
II. Romantikus individualizmus

- CIPRUSLOMBOK ETELKE SÍRJÁRÓL (1845. március)

(Petőfi 1844. december 25-én írja Cs. E. emlékkönyvébe: „*Ha e sötét betűk, amiket itt leírok, /Lennének a balsors, amely tán téged ér: /Elvetném tollamat, nem írnék, bárha lenne /Minden vonásomért egy-egy ország a bér.*”)

ÁLLTAM SÍRHALMA MELLETT

Álltam sírhalma mellett  
Keresztbefont kezekkel...  
Mozdulatlan szoborként...  
A dombra szögzött szemmel.

Áll a hajós a parton  
S a tengeren tekint szét,  
Mely koldussá tevő, mely  
Elvette minden kincsét.

(Pest, 1845. január)

- SZERELEM GYÖNGYEI (1845. október)

A világtól elvonulva élni  
Egy csöndes kis házfödél alatt,  
Elvonulva, lányka, veled élni...  
Oh mily szép, mily édes gondolat!

Itt szeretném hagyni a világot,  
Mely úgysem más, mint egy csatatér.  
Harcolunk s mi harcaink jutalma?  
Legfőlebb is tán egy kis babér.

És ezért küszködjem én örökké?  
S megvagdalni hagyjam lelkemet?  
A babér csak elfödi sebünket,  
Elfödi, de nem gyógyítja meg.

Tedd kezembe kezedet, leányka,  
S ahová vezetsz: megyek veled;  
Oh de messze menjünk, hogy ne lássam  
Távolról se a csatahelyet.

Messze menjünk és sebes léptekkel,  
Hogy minket ne érjen majd utol  
Mult időm emléke, e madár, mely  
Harcaimról oly búsan dalol.

(Pest, 1845. augusztus)

Petőfi  
II. Romantikus individualizmus

- FELHŐK (Szalkszentmárton, 1845. november–1846. március)

ELVÁNDOROL A MADÁR...

Elvándorol a madár,  
Ha őszre jár  
Az idő.  
(Tavasszal azonban ismét visszajő.)  
Száll... száll... száll... viszi szárnya;  
Azon veszed észre magad, hogy már a  
Távolság kék levegőit issza.  
Olyan sebesen száll,  
Hogy eltűnő álomnak véled. –  
A madárnál  
Mi száll tova még sebesebben?... az élet!  
De, mint a madár, ez nem tér többé vissza.

HA JÖNE OLY NAGY FERGETEG...

Ha jőne oly nagy fergeteg,  
Mely meghasítná az eget,  
És e hasitékon át  
A földgolyót behajítaná!

MÖGÖTTEM A MÚLT...

Mögöttem a múlt szép kék erdősége,  
Elöttem a jövő szép zöld vetése;  
Az mindig messze, és mégsem hagy el,  
Ezt el nem érem, bár mindig közel.  
Ekkép vándorlok az országon,  
Mely pusztá, vadon,  
Vándorlok csüggedetten  
Az örökkétartó jelenben.

EMLÉKEZET

Emlékezet!  
Te összetört hajónk egy deszkaszála,  
Mit a hullám s a szél viszálya  
A tengerpartra vet... – –

A BÁNAT? EGY NAGY OCEÁN

A bánat? egy nagy oceán.  
S az öröm?  
Az oceán kis gyöngye. Talán,  
Mire fölhozom, össze is töröm.

ITT ÁLLOK A RÓNAKÖZÉPEN...

Itt állok a rónaközépen,  
Mint a szobor, merően.  
A pusztát síri csend fődé el,  
Mint elfödik a halottat szemfödéllel.  
Nagymessze tőlem egy ember kaszál;  
Mostan megáll,  
S köszörüli a kaszát...  
Pengése hozzám nem hallatszik át,  
Csak azt látom: mint mozog a kéz.  
És most idenéz,  
Engem bámul, de én szemem sem mozdítom...  
Mit gondolhat, hogy én miről gondolkodom?

GYERTYÁM HOMÁLYOSAN LOBOG...

Gyertyám homályosan lobog...  
Magam vagyok...  
Sétálok föl s alá szobámban...  
Szájamban füstölő pipám van...  
Multam jelenési lengenek körüllem...  
Sétálok, sétálok, s szemlélem  
A füst árnyékát a falon,  
És a barátságról gondolkodom.

ÁTOK ÉS ÁLDÁS

Legyen átok a földön,  
Hol ama fa termett,  
Amelyből énnekem  
Bölcső készítették;  
Legyen átkozott a kéz,  
Mely e fát ülteté,  
És átkozott az eső s a napsugár,  
Mely e fát felnövelte!... -  
De áldás legyen a földön,  
Hol ama fa termett,  
Melyből nekem majd  
Koporsó készül;  
Áldott legyen a kéz,  
Mely e fát ülteté,  
Áldott az eső s a napsugár,  
Mely e fát felnövelte!

Petőfi  
II. Romantikus individualizmus

SORS, NYISS NEKEM TÉRT...

Sors, nyiss nekem tért, hadd tehessek  
Az emberiségért valamit!  
Ne hamvadjon ki haszon nélkül e  
Nemes láng, amely úgy hevít.

Láng van szivemben, égből-eredt láng,  
Fölforraló minden csepp vért;  
Minden sziv-ütésem egy imádság  
A világ boldogságaért.

Oh vajha nemcsak üres beszéddel,  
De tettel mondhatnám el ezt!  
Legyen bár tettemért a díj egy  
Új Golgotán egy új kereszt!

Meghalni az emberiség javáért,  
Mily boldog, milyen szép halál!  
Szebb s boldogítóbb egy hasztalan élet  
Minden kéjmámorainál.

Mondd, sors, oh mondd ki, hogy így halok meg,  
Ily szentül!... s én elkészitem  
Saját kezemmel azon keresztfát,  
Amelyre fölfeszítettem.

(Pest, 1846. április 24–30.)

Petőfi  
II. Romantikus individualizmus

DALAIM

Elmerengek gondolkodva gyakran,  
S nem tudom, hogy mi gondolatom van,  
Átröpülök hosszában hazámon,  
Át a földön, az egész világon.  
Dalaim, mik ilyenkor teremnek,  
Holdsugári ábrándos lelkemnek.

A helyett, hogy ábrándoknak élek,  
Tán jobb volna élnem a jövőnek,  
S gondoskodnom... eh, mért gondoskodnám?  
Jó az isten, majd gondot visel rám.  
Dalaim, mik ilyenkor teremnek,  
Pillangói könnyelmű lelkemnek.

Ha szép lyánnyal van találkozásom,  
Gondomat még mélyebb sírba ásom,  
S mélyen nézek a szép lány szemébe,  
Mint a csillag csendes tó vizébe.  
Dalaim, mik ilyenkor teremnek,  
Vadrózsái szerelmes lelkemnek.

Szeret a lány? iszom örömemben,  
Nem szeret? kell inni keservemben.  
S hol pohár és a pohárban bor van,  
Tarka jókedv születik meg ottan.  
Dalaim, mik ilyenkor teremnek,  
Szivárványi mámoros lelkemnek.

Oh de míg a pohár van kezemben,  
Nemzeteknek keze van bilincsen,  
S amilyen víg a pohár csengése,  
Olyan bús a rabbilincs csörgése.  
Dalaim, mik ilyenkor teremnek,  
Fellegei bánatos lelkemnek.

De mit tűr a szolgaságnak népe?  
Mért nem kél föl, hogy láncát letépje?  
Arra vár, hogy isten kegyelméből  
Azt a rozsdá rágja le kezéről?  
Dalaim, mik ilyenkor teremnek,  
Villámlási haragos lelkemnek!

(Pest, 1846. április 24–30.)